

Raport narativ dezbateri ANOSR Bologna în Universități

Dimensiunea internațională a sistemului de învățământ superior - ce avem de făcut pentru a fi mai vizibili în Spațiul European al Învățământului Superior?

18 mai 2016, Suceava

Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România (ANOSR) organizează anual, începând cu 2015, proiectul **Bologna în Universități**, prin care își propune să readucă dezbaterile despre educație în universitățile din România. Cele **6 dezbateri** din acest an au avut loc în șase centre universitare diferite și au fost înscrise în calendarul de activități organizate sub egida **Dezbaterii Naționale pentru Educație și Cercetare „România educată”**, lansată și gestionată de **Administrația Prezidențială**, în contextul în care se dorește o reformă structurală amplă a sistemului educațional din România. Dezbaterile au avut în următoarele centre universitare: Timișoara (25 martie 2016 – finanțarea învățământului superior), Iași (8 aprilie 2016 – asigurarea calității în învățământul superior), Sibiu (18 aprilie 2016 – drepturile și obligațiile studenților), Cluj Napoca (26 aprilie 2016 – dimensiunea socială a educației), Suceava (18 mai 2016 – internaționalizarea învățământului superior) și Alba Iulia (4 iunie 2016 – învățământ centrat pe student).

Dezbateri intitulată *Dimensiunea internațională a sistemului de învățământ superior - ce avem de făcut pentru a fi mai vizibili în Spațiul European al Învățământului Superior?* a fost cea de-a cincea organizată în cadrul ediției 2016 a proiectului Bologna în Universități și s-a desfășurat la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava. Aceasta a fost organizată cu sprijinul Asociației Studenților din Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (ASUS).

Dezbateri s-a bucurat de prezența studenților și reprezentanților conducerii Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, a reprezentanților Consiliului Elevilor, precum și altor cadre didactice din USV.

Scopul dezbaterii a fost acela de a discuta despre perspectivele implementării conceptului de internaționalizare în sistemul de învățământ superior românesc. România, printr-o serie de documente programatice elaborate, sau în curs de elaborare, de MENCȘ sau UEFISCDI, și-a asumat ca linie de acțiune importantă în viitorul apropiat internaționalizarea învățământului superior. În cadrul dezbaterii am dorit să identificăm răspunsuri la întrebări precum „Ar trebui internaționalizarea să fie un proces prioritar pentru universitățile din România?”, „Cine ar trebui să suporte costurile internaționalizării învățământului superior românesc?”, „Care sunt beneficiile sau riscurile un astfel de proces?” sau dacă „Este sistemul universitar românesc pregătit pentru un proces intensiv de internaționalizare?”.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Astfel, dezbateră a fost deschisă de Vlad D. Cherecheș, președintele ANOSR, care explicat modul în care va urma să se desfășoare evenimentul, prezentând în câteva idei ce înseamnă proiectele Bologna în Universități și „România Educată”. În continuare, Marius Deaconu, vicepreședinte educațional al ANOSR a susținut o prezentare suport pentru viitoarele discuții, intitulată *Internaționalizarea sistemului de învățământ superior românesc. Perspectiva ANOSR*. În cadrul acesteia au fost prezentate definiții și caracteristici generale ale procesului de internaționalizare, caracteristicile unei universități internaționalizate, contextul național și european, respectiv tendințele la nivel internațional, precum și rolul organizațiilor studentești în cadrul acestui proces. În urma prezentării, a început un dialog pe baza subiectelor abordate, implicând activ publicul pentru identificarea unor soluții constructive. Discuțiile au fost facilitate de Vlad Cherecheș și au durat aproximativ 2 ore.

Pentru început, participanții au încercat să stabilească **dacă internaționalizarea sistemului de învățământ superior trebuie să reprezinte o prioritate sau nu**. Având în vedere contextul național și lipsa unor perspective pe termen lung, s-a apreciat că în ultimii ani s-au înregistrat fluctuații în ceea ce privește dezvoltarea componentei internaționale a învățământului superior din România. De asemenea, **lipsa unui cadru normativ coerent** și clar cu privire la studenții străini a dus la unele situații în care modul în care s-a desfășurat procesul de admitere a acestora la instituții de învățământ superior autohtone și parcursul lor academic a dus la afectarea prestigiului universităților din România. Participanții la dezbateră consideră că **din perspectiva unor studenți străini „România este o țară care dă diplomă ușor”**, fiind dat exemplul domeniul medicină, ceea ce duce la creșterea atractivității școlii românești într-un sens negativ. Din acest punct de vedere putem considera că dezvoltarea dimensiunii internaționale a învățământului românesc s-a realizat haotic, existând carențe grave în acest sistem.

Având în vedere că ierarhizarea universităților în topurile internaționale precum *QS World University Rankings*®, *Times Higher Education World University Rankings* sau *Academic Ranking of World Universities (Shanghai)* contează inclusiv în alegerea pe care un tânăr care dorește să studieze în străinătate, și nu numai, o face, o parte a discuției s-a axat pe acest subiect. Au existat participanți care au militat pentru **crearea unor clustere universitare**, prin unificarea unor universități, astfel încât acestea să fie mai bine finanțate și să dispună de personal academic mai bine pregătit, pe modelul aplicat în Franța. Alți participanți au considerat că trebuie adoptat **modelul Statelor Unite**, unde, conform acestora, există o universitate la aproximativ 100.000 locuitori. Aceștia au arătat că, în medie, există o universitate la cel mult 300.000 locuitori la nivelul statelor cu un sistem de învățământ superior funcțional. De asemenea, au existat unele voci care au considerat aceste **topuri** ca fiind **relative și irelevante** pentru discuția de față, pornind de la indicatorii pe care experții îi utilizează în realizarea acestor ierarhii.

Parte dintre studenții prezenți în sală au considerat, însă, că **atâta timp cât nevoile studenților autohtoni nu sunt satisfăcute, statul nu ar trebui să considere internaționalizarea învățământului superior o prioritate**. Aceștia au apreciat că primordial este

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

îmbunătățirea traseului academic pe care un student român îl poate parcurge, pentru ca ulterior să se pună accent pe procesul de internaționalizare.

În acest context, a fost adusă în discuție și situația studenților români de pretutindeni, îndeosebi a celor proveniți din Republica Moldova, care sunt înscriși în cadrul unor programe de studii universitare în România. Aceștia au declarat că ei sunt încurajați să vină în România și să parcurgă un ciclu de studii universitare, primind din partea statului o bursă care să îi ajute în privința cheltuielilor de zi cu zi. Totuși, a fost unanim acceptat faptul că **facilitățile create studenților moldoveni nu reprezintă, în ansamblul lor, preliminarii ale unui proces de internaționalizare profund**, fiind mai degrabă o reparație morală și o încercare de apropiere dintre cele două state ale căror limbă oficială este aceeași.

În încheierea dezbaterii, participanții au fost chestionați despre **programele de mobilități studentești internaționale**. Majoritatea dintre aceștia au declarat că au auzit de bursele Erasmus+, însă doar doi dintre cei prezenți au aplicat și au beneficiat de o astfel de oportunitate. Aceștia s-au arătat încântați de experiența prin care au trecut, încurajându-i pe colegilor să aplice pentru a beneficia de un astfel de program. Singurele aspecte negative menționate au fost cele referitoare la probleme de **ordin administrativ**, aceștia acuzând **birocrația uneori excesivă**, în special în privința decontării banilor.

Cei care nu au aplicat, dar au dorit să facă acest lucru, au menționat că le-ar fi plăcut să studieze în țări din vestul Europei, în care costurile pe care le-ar fi presupus cele câteva luni de studiu ar fi fost mult mai mari decât cele pe care și le-ar fi permis, arătând că **există o percepție conform căreia cu cât statul în care urmează să studieze este mai dezvoltat, cu atât subvenția primită în cadrul programului Erasmus+ este mai mică**. Majoritatea celor care și-au dorit să aplice pentru o astfel de bursă au fost **descurajați**, prin urmare, **din motive financiare**. Faptul că mulți dintre ei s-au bazat pe presupuneri, mai degrabă decât pe informații concrete demonstrează că există **carențe în a promova corespunzător aceste programe de mobilități**, indiferent de tipul acestora (Erasmus+, CEEPUS).

Nu în ultimul rând, studenții participanți la dezbateri s-au declarat nemulțumiți de faptul că **nu există o ofertă de mobilități interne**, între universitățile din România, exceptând unele cazuri în care anumite organizații studentești realizează programe de acest tip, însă doar pentru o perioadă foarte scurtă de timp și fără o dimensiune academică corespunzătoare (de exemplu participări la cursuri, seminare, laboratoare etc.). Aceștia consideră că **universitățile ar trebui să se implice mai mult** și să realizeze programe de acest tip la care să poată participa studenți din fiecare centru universitar.

Dezbateri intitulată *Dimensiunea internațională a sistemului de învățământ superior - ce avem de făcut pentru a fi mai vizibili în Spațiul European al Învățământului Superior?*, a fost importantă pentru a sonda percepția studenților și a cadrelor didactice cu privire la acest subiect. Deși nu toate discuțiile pornite de la temele propuse spre dezbateri au fost productive, considerăm că în urma dezbaterii putem trage următoarele **concluzii**:

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

1. Conceptul de internaționalizare este perceput de studenți și cadre didactice ca fiind destul de abstract, în comunitățile academice neexistând suficiente informații în acest sens. Există multe idei preconcepute care generează dificultăți în a se implementa o strategie la nivel național.
2. Modul în care universitățile românești au gestionat componenta de internaționalizare în ultimii ani, în special în epoca post 1989, a dus la o scădere a prestigiului învățământului superior românesc în plan extern. Universitățile din România trebuie să își reconsidere atitudinea față de această categorie de studenți, importantă din multe alte puncte de vedere, nu doar din cele financiare, și să realizeze campanii de marketing universitar într-un mod onest și inteligent.
3. Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice trebuie să implementeze anumite măsuri prin care să conștientizeze universitățile că este necesar să își optimizeze activitatea astfel încât să poată să fie tot mai vizibile în topurile universităților din SEÎS și lume. Indiferent de percepțiile celor din sistem asupra acestor topuri, de cele mai multe ori negativă, un proces consistent de internaționalizare a universităților din România nu poate debuta fără a se contura un mod de abordare al acestor clasamente internaționale.
4. Universitățile românești trebuie să acorde sprijin suplimentar studenților care aplică pentru mobilități externe, în special din punct de vedere financiar, lipsa acestor resurse reprezentând principalul motiv pentru care aceștia evită să acceseze astfel de programe. Introducerea numărului de studenți Erasmus+ incoming/outcoming în rândul indicatorilor de performanță pe baza cărora se realizează finanțarea suplimentară a universităților reprezintă un pas înainte, însă trebuie luate măsuri energice și susținute pentru a se îmbunătăți considerabil această situație. De asemenea, operaționalizarea unor programe de mobilități interne ar ajuta la pregătirea studenților pentru viitoarele mobilități în plan internațional.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Rezultate cu privire la viziunea pentru educație și cercetare în România:

În România, sistemul de învățământ superior trebuie să fie internaționalizat în mod treptat, natural, într-un mod care să nu afecteze echilibrul din prezent.

Universitățile românești trebuie să fie atractive pentru studenții internaționali, îndeosebi pentru cei din Spațiul European al Învățământului Superior, atât printr-un învățământ de calitate, cât și prin măsuri care să reușească să facă competitive instituțiile de învățământ superior românești, în comparație cu altele din SEÎS.

Studenții români trebuie să fie stimulați și motivați să acceseze programe de mobilități interne și externe, indiferent de tipul acestora. În acest context, universitățile trebuie să sprijine studenții, atât logistic, cât și material, în condițiile în care există o legislație coerentă de resort.

Rezultate cu privire la obiectivele de țară pentru educație și cercetare în România:

Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice trebuie să realizeze și adopte, în urma unei dezbateri cu toți partenerii educaționali, o strategie coerentă și pe o perioadă lungă privind internaționalizarea sistemului de învățământ superior românesc.

Universitățile românești trebuie să acorde sprijin suplimentar studenților care aplică pentru mobilități externe, în special din punct de vedere financiar, lipsa acestor resurse reprezentând principalul motiv pentru care aceștia evită să acceseze astfel de programe. Introducerea numărului de studenți Erasmus+ incoming/outcoming în rândul indicatorilor de performanță pe baza cărora se realizează finanțarea suplimentară a universităților reprezintă un pas înainte, însă trebuie luate măsuri energice și susținute pentru a se îmbunătăți considerabil această situație. De asemenea, operaționalizarea unor programe de mobilități interne ar ajuta la pregătirea studenților pentru viitoarele mobilități în plan internațional.

MENCȘ trebuie să implementeze anumite măsuri prin care să conștientizeze universitățile că este necesar să își optimizeze activitatea astfel încât să poată să fie tot mai vizibile în topurile universităților din SEÎS și lume. Indiferent de percepțiile celor din sistem asupra acestor topuri, de cele mai multe ori negativă, un proces consistent de internaționalizare a universităților din România nu poate debuta fără a se contura un mod de abordare al acestor clasamente internaționale.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223